

Nr 477.

Av herrar **Hansson** i Trollhättan och **Hedlund** i Häste, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 235, med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent.*

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 235, till riksdagen med förslag till lag om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj 1884 angående patent tillåta vi oss att anföra följande.

En förlängning av tiden under vilken ett patent är lagligt skyddat innebär alltid en fördyring för det allmänna. Varje patent är nämligen att betrakta såsom ett monopol, lämnat till en uppfinnare för den idé, som denne kommit med. I allmänhet är det emellertid ej uppfinnaren, som är patentinnehavare, utan äges vanligen ett patent å en konstruktion eller ett förfaringssätt av personer, vilka ekonomiskt bidragit till uppfinningarnas exploaterande.

Vinsten av ett förlängt monopol kommer sålunda som regel endast till obetydlig del uppfinnaren till godo. Det torde från det allmännas sida också ej finnas någon utbredd uppfattning som åstundar en förlängning av patenttiden, då de 15 år, som nu gälla, äro fullt tillräckliga för att giva patentinnehavarna skälig valuta för sådana uppfinningar, som i praktiska livet visat sig lönande. Då man emellertid i utlandet under de senaste åren ökat patenttiden till 17 år och därutöver, torde motsvarande ökning även i Sverige vara berättigad för att ej vår industri skall komma i sämre läge än utlandets. Det är dock för alla näringsgrenar av vikt, att den nya lagen ej träder i kraft omedelbart, utan att en viss respittid lämnas. Visserligen utlöpa i höst några svenska, men företrädesvis utländska patent, vilka äro av betydelse för vissa privata näringsidkare, men å andra sidan verka fördyrande på det allmänna prisläget. Detta förhållande bör dock ej få inverka på så sätt att den nya lagen med all makt måste träda i kraft i så god tid, att dessas intressen bliva tillgodosedda.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna lagändringen rörande förlängning av patenttiden torde i vad det gäller övergångsformen komma att vålla stora svårigheter vid tolkningen. I den nya lagen är på följande sätt angivet den föranvändarerätt till patent, som industri- och näringsidkare under vissa villkor kunna få sig tillerkänd:

»Den, som före lagens ikraftträdande av patenthavaren eller genom domstolsbeslut fått sig tillerkänd och vid nämnda tid fortfarande innehar rätt att utöva patenterad uppfinning eller som, utan att vara innehavare av

sådan rätt till patenterad uppfinning, efter det ansökningen om patent å denna inkom men före den 1 april 1928 inom riket vidtagit väsentliga åtgärder för uppfinningens utövande efter den gällande patenttidens utgång, äge utan hinder av patenttidens förlängning att mot skäligen ersättning, som i händelse av tvist fastställles av domstol, bedriva sådan utövning. Vill han begagna sig av denna rätt, skall han, vid äventyr att eljest gå densamma förlustig, därom underrätta patenthavaren inom tre månader efter lagens ikraftträdande. Beträffande ersättningens fastställande i fall av tvist gälle vad i 19 och 20 §§ i förordningen angående patent finnes stadgat.»

Det torde utan tvivel i så gott som alla fall där en näringsidkare vill begagna sig av för användarätten bliva tvist om, vad som menas med »vidtagit väsentliga åtgärder för patenterad uppfinnings utövande». På grund av patentskyddet kan en tillverkare, som med stöd av nu gällande lag förbereder sig på att upptaga tillverkning av en patenterad konstruktion, så snart patentet förfallit, knappast göra detta på annat sätt, än att konstruktivt eller fabriksmässigt företaga en del arbeten. Dessa bliva i många fall av relativt obetydlig beskaffenhet, beroende på att förutsättningarna för upptagandet av den nya artikeln redan finnas inom fabriken eller verkstaden. Det är därför ej möjligt att i praktiken uppdraga gränsen för vad som menas med väsentliga åtgärder, då ju dessa ej kunna direkt värdebedömas. En annan svårighet, som möter den näringsidkare, som vill begagna sig av den för användarätten, som den nya lagen avser att lämna, är svårigheten vid bestämmandet av ersättning till patentinnehavaren. Säkerligen komma dessa ersättningsfrågor att i många fall behöva dragas inför domstol, då givetvis samtliga de patentinnehavare eller licenstagare, som själva äro tillverkare, ej gärna se att en konkurrent uppträder på marknaden. För att motarbeta en konkurrent, som med stöd av den nya lagens övergångsform börjat en tillverkning, kan det antagas att patentinnehavarna komma att medelst höga och betungande avgifter söka utestänga konkurrensen.

Såsom en sammanfattning av ovanstående kan sägas, att näringslivet ej gagnas av den föreslagna övergångsformen. Betydligt enklare och ävenledes mera rättvist mot alla parter vore att den nya lagen trädde i kraft ett år efter det densamma utkommit från trycket i Svensk författningssamling. Härigenom kommer ingen att bliva direkt lidande på grund av patenttidens förlängning och näringslivet hinner att inrätta sig efter de nya förhållandena. Det må anses som en billig begäran att så viktiga lagar som de, som reglera patentfrågor, ej ändras utan tillräcklig övergångstid och att lagändringens bestämmelser bliva så fastställda att tvistigheter angående tolkningen undvikas.

På grund av vad vi sålunda anfört, få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte besluta, att lagen om ändrad lydelse av 10 och 11 §§ i förordningen den 16 maj angående patent träder i kraft ett år efter det densamma utkommit från trycket i Svensk författningssamling.

Stockholm den 27 mars 1928.

Anders Hansson
i Trollhättan.

P. S. Hedlund
i Häste.